

„Istarska Riječ“

izlazi svakog četvrtka uveče.
svakog dne godine domaća
istarski prilog „Mladi Istran“.
Preplaćata za tuzemstvo iznosi
55—lira na godinu, a za
izvozno 25—lira. Ured-
stvo i uprava lista: Trst
(Tivoli) — Via S. Francesco
d'Assisi 20/l. Telefon: 11-57

ISTARSKA RIJEĆ

Vjesnik za posku, gospodarstvo i politiku istarskog naroda.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvarit.“ — Narodna poslovica.

Zaplijena „Istarske Riječi“

Posljednji broj „Istarske Riječi“ bio je zaplijenjen. O toj zaplijeni dobiti smo pisanje Štefana, koji glasi:

KR. PREFEKUTA TRŠČANSKE POKRAJINE

Broj 052 — 7888.

PREFEKT TRŠČANSKE POKRAJINE

vidiši hrvatski tjednik „Istarsku Riječ“ od 23. septembra 1926. br. 38;

uzeviš u obzir, da članak s naslovom

„Čehoslovačka i manjina“ i dopis „Iz

Strane kod Buzeta“ sadržaju netaćne i

tendencijske viesti, koje su kadre, da

ubunbu duhove uz poglavac za javni red;

vidiši postolje naredbe o štampi i

čl. 3. općinskog i pokrajinskog zakona

od 4. februara 1926. br. 148;

naređuje:

da se zaplijeni hrvatski tjednik „Istarska Riječ“ od 23. septembra 1926. br. 24. zbog članka „Čehoslovačka i manjina“ i dopisa „Iz Strane kod Buzeta“.

Izvršenje ovog dekreta povjereno je krvetari u Trstu.

U Trstu, 23. septembra 1926.

(Pečat): Prefekt: Gasti, v. r.

Sv. Franjo Asiški

U ponedjeljak, 4. oktobra, navršit će se sedam stotina godina, što su lijepu i blagu dušu toga Božjeg. Ugodnik andjeli primili i ponijeli u nebo. Ležao je Svetac u jednoj prostor kolibici, usred šume i izdahnuo pjevajući psalm Davidov: «Glasom svojim ka Gospodinu vičem, glasom svojim Gospodanu se molim...»

Dok je tako pjevao, u kolibici bivalo je sve tamnije i kod riječi: «Izvedi iz tamnice dušu moju, da slavim Ime tvое...» glas mu zamre, usne mu se sklopile za navjek.

Svetac je pjevajući usao u Vječnost, i u času, kad je njegov glas umukao, bog je do, te se zrak nad kolibicom napuni najsladljim i najmiloglasnjim pjevjanjem; to su bile ševe, Sveće vjerne prijatelje, koje su evo doletjele, da svome mrtvome prijatelju otpjevaju posljednji s Bogom!

Bile su mu četrdeset i četiri godine, kad je umro.

Mati mu je bila Francuskinja, a njegovi životopisci kažu, da je i on dobro govorio francuski. Otac mu je bio bogati trgovac — pa je htio da mu i sin to postane.

Sveti Franjo zvao se je najprije Ivan, no otac je poslije htio, da mu se sin zove Franjo, pa mu je promjenio ime.

Bilo je u ono doba u svijetu mnogo pokvarenosti. Mladi su ljudi osobito živili razuzdano i u raskalačnosti. U to se je doba rodio Sveti Franjo.

Madićem živjeo je kao i ostali njegovih vršnjaci: veselo, kadisto i raskalačeno. No to nije trajalo dugo: bili su mu dvadeset i dvije godine, kad se jednog dana Franjo poslje dugi i teške bolesti digrao i prvi put u sebi osjetio, kako je sve na svijetu prolazio i ništeto. To ga je potaknulo, da svoje srce i svoje misli okreće k vječnim stvarima, onima, što ostaju uvijek žive i koje se ne mijenjaju. I što dalje, to se sve većma bližao Isusu i njegovome Evangeliju. I zavolio je on to sveto Evangelje, i malo su po malo uvjerio, da je sve dobro i sva sreća čovječanstva sadržana u svom svetom Isusovom nauku i da najbolje živi onaj, koji živi i radi onako, kašto je to živo i radio Isus.

I tako je Franjo u evangelju našao svoj put. Našao ga je u riječima Isusovim: razdaj sve svoje siromašina i pojdi sa mnom! On je to potvrdio i prijavio svojim: što je imao, razdao je siromašima i pošto ga otac zborog toga otišao, navuće na sebe nekakvu prostu haljinu i ode da propovijeda poniznost i dobročinstvo.

Te velike krijeponi nijesu on propovijedao samo riječima, već ih je potvrdjivao i činom i životom svojim. Tko bi, njega kamenom, on bi njega kruhom, a više puta je i sam gladovao, samo da bude bilo pomoci gladnom.

U ono doba bilo je po čitavoj Italiji

mnogo gubačaca. Od njih su svi bježali, jer su im rane bile ružne, a i sami su upravo užasno zaudarali. Za te zapuštenе nesretnike zauzimao se Franjo uvelike, on im je ispirao rane, njegova ih, ljubio ih i cijelivao.

Doba, u koje je živio Franjo, bilo je svijet. Svetac je bio uprave urezao u grijeh, u opačinu, u surovost i okrutnost. Tko je bio jači, tlačio je jače — širotinja je bila bez prava, bez slobode, proganjena i bijena. Dosao Franjo, i u srcima onih, koji su ga slušali, javilo se svijetlo, iskršnju tračak utjehe i na-

de. U malo vrijeme okupilo se oko njegove mrtvome učenika, „bratice“, koji su ga u svemu slijedili. Svu tu svoju braću organizovalo je on u jedan red, koji se činjeno od najljepše i najzvučnije riječi.

po njemu zove Franjevački red. Kao pravilo postavio im je, da moraju biti goli siromasi, ponizni i čisti i da domaći suvjeti i primjerom upućivati, svjet, da se obrati k Bogu, to će reći, da živi prema Isusovoj nauci. Taj red živi još danas. I nauka Svetca živa.

U vrijeme Franja, bilo je dobro, da se grijeha i opačina tiče, vrlo slično onome dobnu, u kome je Svetac živio, to je bila vrlo umjesta misao, da se njegova sedamstogodišnja proslava svetiće. Bilo bi dobro, kad bi se zato u ovoj proslavi činilo dobrje mjesto, da se proslijepi lijepe riječi, jer je to po nauci Svetecov. U njega

či, jer je dobro dijelo imalo kudikamo veću

organizacija je on u jedan red, koji se činjeno od najljepše i najzvučnije riječi.

O NARODU

Narodi kao i pojedinci crpe svoju potporu i snagu iz osjećaja da pripadaju jednom uživšenom plemenu, da su našljednic jedne veličine i da moraju održati slavu svog plemena.

Od velike je važnosti kad jedan narod ima veliku prošlost, na koju se može osvrnuti.

One krije život sadašnjosti, uzdiže ga i podržava i svjetli mu, uspomenom na velika djela, u plemenitim patnjama, u hrabrim podvizima.

Zivot ljudi, kao i život naroda je velika riznica iskustva, koja iskustva ako su mudro primjenjena mogu koristiti. Ljudi kao i narodi jačaju se u iskušenju. Jedno od najstavnijih poglavljaja u historiji naroda je ono, koje sadržaje patnje i muke. Te patnje i te muke razvijaju i usavršuju dobre strane i osobine naroda.

Mnogi narodi odlikuju se velikim rođoljubjem. No, veliki dio onoga što se danas nazivaju rođoljubljeni sastoji se u pretvaranju, u ispoljavanju narodne nadušnosti, u izražavanju mržnje i zloča. Rođoljublje se ne pokazuje bivalisavim i lijepim riječima, vikom udaranjem u grudi, plakanjem i zapomagnjem, pjesmama i tužbama.

Ali kao što postoji takvo rođoljublje, koje je izvještaceno — isto tako postoji i pravo rođoljublje, koji snaži u uzdiže narod. Narod s pravim rođoljubljem odlikuje se plemenitim djelima, ispunjavajući svoje dužnosti, poštenim i umjerenim životom. Pravo rođoljublje postavlja uspomene i primjere velikih ljudi, koji su patnjama svojim stekli nešto za svoj narod i njegovo dobro.

«Kad god se pojavi koji nacionalni pokret — umrli junaci uskrsavaju u pamćenju naroda, sudjeluju u pokretu, bodre i dive se. Ni jedan narod ne može propasti, ako se osjeća nadgledan od svojih slavnih predaka.» Tako kaže jedan znameniti pisac, kada govori o narodu i narodnim vodjama.

Uistinu su narodni vodje i u životu i posljede smrti sô svoje zemlje. Ono, što oni čine za svoj narod živi većno u narodu i daje dobre osobine narodu. Po njima se donekle sudi jedan narod, jer oni zapravo stvaraju slike naroda.

Ali se ne smije uzmati u obzir samo velike ljudi u presudjivanju, dobrih osobina jednog naroda. Kada je Washington, veliki američki državnik, posjetio jedno mjesto Englesko, Valter Skot predstavio mu je mnoge odlične predstavice, ali je jedna grupa seljaka, koje je našla u vremenu jednoj deset godina Širi po

sve, svijetu zadrugarska misao i kojom se zadruge osnivaju, a zatim lakenjima, kojima se ta zadrugarska misao prilagodjuje različitim priljkama pojedinih djelova svijeta.

Od 28 evropskih država nema osim Turske nijedne, u kojoj se ne bi zadržala misao pojavitila i lijepo učvrstila u ovom ili onom obliku. Razmjer između stanovništva, koje je udruženo u zadrugama i cijelokupnog broja stanovništva u raznijim državama različit je.

U Španjolskom zadrugari sačinjavaju jedva jedan postotak svega stanovništva, dok istodobno u Danskoj i Finjskoj ima u zadrugama učlanjeno 45 postotaka stanovništva, dakle skoro polovicu cijelokupnog pučanstva.

Kod romanskih naroda, kod Francuza i Talijana jest poprečno 13 postotaka pučanstva udruženo u zadrugama.

Kod Slavena 25 postotaka, a kod Germana 30 postotaka od svega pučanstva.

Izvan Evrope također se zadrugarstvo nalazi u brzom razvoju. Od 22 države Sjeverne i Južne Amerike je

zadrugarstvo organizacija potpuno provedena u 6 država.

Jedan narod može biti veoma velik u pogledu zemlje koju obitava — no ipak nije dovoljno velik.

Narod Izraelci bio je malen, ali kake je velikog uplija imao za sudbinu čovječanstva!

Grčka nije bila velika. Atena je imala manje stanovnika od Njujorka, pa ipak, kako je velika u prošlosti bila u znanosti i umjetnosti!

Kad je Lui Četraestni pitao svog vojnog vojskovođu zašto on, koji vlasti jednom tako velikom i naseljenom zemljom nije u stanju pobijediti matu Holandiju, Ovaj mu odgovorio: «Zato, gospodaru, jer se veličina jednoga naroda ne cijeni po širini zemlje u kojoj stanuje — nego po karakteru samoga naroda. Vrijednost, umjerenos i rođoljublje Holandiana učinili su, da ih niste mogli pobediti.»

Narod stvara državu. Država mora imati jakog oslona u osobinama naroda. Gomila, bezvrijedan narod je bezvrijedna država. Takav narod može izgledati sličan, ali pri prvom sukobu može propasti. Bez jakih i karakternih pojedinaca nema ni jakog naroda — jer nema zdravoga temelja. Zdrav temelj naroda i države nalazi se u dušama i srcima onih koji, sačinjavaju narod. I ako u jednom narodu živi svako za sebe, za svoje uživanje i za svoj opstanak polaze sru svoju brigu, smatrajući, da on nije dužan služiti narodu i zajednici — nego da zajednica mora služiti njemu — takav je narod osudjen na siġurnu propast.

Narod stvara državu. Država mora imati jakog oslona u osobinama naroda. Gomila, bezvrijedan narod je bezvrijedna država. Takav narod može izgledati sličan, ali pri prvom sukobu može propasti. Bez jakih i karakternih pojedinaca nema ni jakog naroda — jer nema zdravoga temelja. Zdrav temelj naroda i države nalazi se u dušama i srcima onih koji, sačinjavaju narod. I ako u jednom narodu živi svako za sebe, za svoje uživanje i za svoj opstanak polaze sru svoju brigu, smatrajući, da on nije dužan služiti narodu i zajednici — nego da zajednica mora služiti njemu — takav je narod osudjen na siġurnu propast.

Kako vidimo, zadržuna se je ideja proširila po svem svijetu i među sve narode. Kod nekih je našla plodnog tla, pa se je razvila u moćnu zadržunu obitelj, a kod drugih je tek u početku svog razvoja.

No, zadrugarstvo će se svuda razviti, jer je zadržuna ideja razumna, pa mora pobediti.

Kod nas u Istri ima priličan broj ustanovljenih zadruga. I ne možemo reći da i kod nas zadržuna misao ne bi imala plodnog i dobrog tla. Naš je seljak shvatio zadržunu misao, pa već dugo vremena nastojio, da je na nekim mjestima provodio. No, istarske su gospodarske i druge prilike takve, da je siromašnom seljaku u najbolju volju nemoguće provesti u djelu ono što znade, da bi mu bilo korisno.

Osobito se sada u vrijeme jakog gospodarske krize po našim krajevima osjeća pomanjkanje zadržunih ustanova, koje bi mogle spasiti seljaka od propasti, kojim se dnevno svi više i više zadaju, pada dnevno sve više u vlast luhvara i gradskih banaka, koje ne poznaju njegovu nevolju, nego rade za svoj vlastiti interes, s najvećom bezobzirnošću za siromaštvo i propast sejama.

Ova je pogubna činjenica u našim zadrugarskim krugovima već dugo zadržana. No, naši su istarski krajevi takođe siromašni, da je nemoguće dignuti pojedine zadruge, koji bi mogle novčanim zajmovima priskočiti seljaku, u pomoći. Trebalо bi poduzeti jednu jaču i temeljitu akciju, jer je krajnje vrijedna.

Zadrugarstvo je u vrijeme jedne godine razvijeno u 12 postotaka naših zadruga. Sadržava zanimivo štivo najboljih naših pisaca, pripovjetke, pjesme, gospodarske rasprave, poučne gradivo i zagovornice za nagradu.

Naručite prima «Tiskara Edinost» i Uprava «Istarske Riječi».

Oglašavaju 4 kuna
za svaki centinski vještak, a
četvrtog vještaka stupca. Za vještak kvirilje dele se zadržana
poput prema pogodbi. Plaća
se i u ulazku u festa. Doprš
na seljučučuču, a novac
opravlj. Nepraktična je plesa
ne primaju, a rukopis se za
vještak u kojem slijedi.

U Aziji stoji na prvom mjestu Japan sa 14 tisuća zadruga. Nedavno se u Indiji, ogromnoj zemlji u Aziji pod engleskim gospodarstvom, zadrugarstvo počelo silno razvijati, te je dosada tamo osnovano oko 60 tisuća zadruga, a od tih 50 tisuća kreditnih. Bogataši u Indiji dugo su tlačili tamošnje seljake da ih učinju novce u zajam uz velike kamate. Indijski seljak vratio je dug obično u naravi i to u žitu, kojeg je svojem vjerovniku morao davati uz nisku cijenu, tako, da je u stvari plaćao svaki dug posto 60 posto kamata. Nakon se indijski seljak počeo sakupljati u zadruge, zadruge su se lijepe rasplativile, seljaci se je oslobodio svojih guliča, te se da plaća za zajmove od zadruge najviše 12 postotaka kamata, što je razmjerno malo.

U Rusiji se je počelo zadrugarstvo poslije svjetskoga rata izvanredno razvijati. Osobito se razvijaju konzumne (potrošačke) zadruge. Ove zadruge vlasti posuđuju podupire. Broj tih konzumnih zadruga raste sve više i više i prošle je godine iznosio: 28 tisuća i 821 zadrugu sa približno 8 milijuna članova.

I Africi se je počelo, da razvija zadrugarstvo i to na sjeveru, u francuskom Alžiru, i na skrajnjem jugu, u engleskoj Africi.

Opaza se početak zadržunog pokreta i u Australiji i u Novoj Zelandiji. Čak je u najnovijoj dobi zadržuna misao prodrla i među Eskime u dalekom sjeveru, na Aljaški. U toj dalekoj sjevernoj zemlji imaju na godinu samo jednu noć, koja im traje šest mjeseci, i jedan dan, koji takodje traje šest mjeseci. Eskimi se hrane ponajviše mesom morskih pasa. Dok im traje dan dug šest mjeseci, nabavljaju preko svojih zadruga sve potrebitine, a kad nastupi noć, duga opet šest mjeseci, tada drže glavne skupštine i raspravljaju o bilanci.

Kako vidimo, zadržuna se je ideja proširila po svem svijetu i među sve narode. Kod nekih je našla plodnog tla, pa se je razvila u moćnu zadržunu obitelj, a kod drugih je tek u početku svog razvoja.

No, zadrugarstvo će se svuda razviti, jer je zadržuna ideja razumna, pa mora pobediti.

Kod nas u Istri ima priličan broj ustanovljenih zadruga. I ne možemo reći da i kod nas zadržuna misao ne bi imala plodnog i dobrog tla. Naš je seljak shvatio zadržunu misao, pa već dugo vremena nastojio, da je na nekim mjestima provodio. No, istarske su gospodarske i druge prilike takve, da je siromašnom seljaku u najbolju volju nemoguće provesti u djelu ono što znade, da bi mu bilo korisno.

Osobito se sada u vrijeme jakog gospodarske krize po našim krajevima osjeća pomanjkanje zadržunih ustanova, koje bi mogle spasiti seljaka od propasti, kojim se dnevno svi više i više zadaju, pada dnevno sve više u vlast luhvara i gradskih banaka, koje ne poznaju njegovu nevolju, nego rade za svoj vlastiti interes, s najvećom bezobzirnošću za siromaštvo i propast sejama.

Ova je pogubna činjenica u našim zadrugarskim krugovima već dugo zadržana. No, naši su istarski krajevi takođe siromašni, da je nemoguće dignuti pojedine zadruge, koji bi mogli novčanim zajmovima priskočiti seljaku, u pomoći. Trebalо bi poduzeti jednu jaču i temeljitu akciju, jer je krajnje vrijedna.

Zadrugarstvo je u vrijeme jedne godine razvijeno u 12 postotaka naših zadruga. Sadržava zanimivo štivo najboljih naših pisaca, pripovjetke, pjesme, gospodarske rasprave, poučne gradivo i zagovornice za nagradu.

Naručite prima «Tiskara Edinost» i Uprava «Istarske Riječi».

Koledar Franina i Jurina za 1927. godinu

Išlašao je naš narodni koledar «FRANINA I JURINA ZA GOD. 1927». Sadržava zanimivo štivo najboljih naših pisaca, pripovjetke, pjesme, gospodarske rasprave, poučne gradivo i zagovornice za nagradu.

Naručite prima «Tiskara Edinost» i Uprava «Istarske Riječi».

Domaće novosti

Iz uredništva.

Na razne upite javljamo, da g. Šrećko Jop iz Sv. Petra u Sumi nije već duže vremena u uredništvu «Istarske Rijeće».

Kruh jedne vrsti po svoj Istri od 1. oktobra daje

Dne 18. o. m. održala se je u Puli pod predsjedanjem prefekta comm. Cassinija sjednica. Na toj se je sjednici raspravljalo pitanje uvajanja novoga zakona o kruhu jedne vrsti. Zaključilo se da, se do 30. o. m. dozvoli prodavanje kruha kao i dosada, ali od 1. oktobra daje morati će se po svim istarskim općinama uvesti kruh jedne vrsti, kako je odredila vlada, da se tako smanji domaća potrošnja i da se time pomognu državno gospodarstvo. Cijena ove nove vrsti kruha bit će određena od pojedinih istarskih pčina, koje će u tu svrhu sazvati svoje komisije.

Papirni novac od 25 lira

Ministarstvo finansija odlučilo je da povuče iz prometa banknote od 25 lira, pa će se iste moći rabiti samo do 31. decembra 1926. Moći će se mijenjati kod svih sekcija Tesorerie i kod poštanskih ureda.

Pula i općinske prilike

Trčanski list «Popolo di Trieste» dona jedan razgovor svog dopisnika iz Pule s komesarom puljske općine dr. Merizzijem. Iz toga razgovora razabiraju se razne potaknute o stanju puljske općine. Po bilanci zaključuje dr. Merizzi, da je stanje puljske općine teško. Danas ima puljska općina duga 16 milijuna lira, a taj dug postepeno uviđe raste. To se najbolje vidi po tome, da je 1919. godine imala samo 3 milijuna lira, a ovih je sedam godina dug narastao za ništa manje nego 13 milijuna lira. Dr. Merizzi kaže, da bi se morali povećati dohodci. No, to je danas nemoguće uzme li se u obzir ekonomsko stanje grada, koji dnevno sve više i više propada.

Osim općinskih prilika, tumačio je dr. Merizzi dopisniku «Popola di Trieste» i druge ekonomske prilike grada. Dopisnik je zapitao dr. Merizziju, da mu kaže što o industriji, koja bi se mogla u Puli razviti. Na to je on odgovorio, da je vlasta informirana o na mjerama, da se u Puli podigne jedna rafinerija za mineralna ulja, benzini i naftu, negdje u blizini barutane u Velenjiju, ali Ministarstvo neće odlučiti ništa u tom pogledu prije nego li se ne daju dovoljne garancije, da će se stvarno provesti i da će uspijeti.

Smrtna kosa.

Dne 23. o. m. umro je u Puli g. Anton Ražem, umirovljeni štabni podčasnik ratne mornarice. Bilo mu je 65 godina. Pokoju je rodom Slovenec iz Bazo vje kod Trsta. Usprkos okolini u kojoj je kroz 50 godina živio ostao je uvijek čvrst narodno značaj.

Najstariji njegov sin, gosp. dr. Ivo Ražem, zet je dra Matka Laginja, a živi u Zagrebu.

Ovim putem izrazujemo njemu i go spodji Željko rođenou Laginja, naše najiskrenije saučešće.

Iz Dekanij zavijaju, da je tamo dne 25. o. m. umro g. Ivan Grizon bivši načelnik u Dekantma. Pogreb se je vršio dne 26. o. m. — Pokoj mu bio na daleko poznat. Pokoj mu vjećeni!

«Naš Glas».

Izisao je pred par dana iz tiska novi broj «Našega Glas». Na 48 stranicama ljepljivi list donaša više dobro pisanih i značajnih članaka, aktuelnih za naše prilike. Osim ovih članaka donaša «Naš Glas» i nekoliko heletrističkih stvari, omladinski i dječaci listak. Sadržaj je ogrovnog broja sljedeći: Karlo Kocjančić: Uvodnik. — Ivo Mihovilović: «Mis! — D. P.: Prva smernica za delo med ljudstvom. — Branimir Dobravski: Partične smernice za delo med ljudstvom. — Z. Z.: Porotilo o IV. kongresu srednjegolcev. — Ivan Slak: Prispevki k zgodovini bivše zvezde slovenskih društava. — K. K. V nekaj vrsticah. — K. K. O skrivnostnih vplivih mišljenja in volje. — K. T. Skerl: «Il caso Smareglia». — Thea Černigovska: Ruska nova umetnost. — Dragovan S. Vinković: Naš pesnik. — Branko Perović: Požari u vrtlozima. — Ivo Mihovilović: Beskušnikevne pesme. — Karlo Kocjančić: Iz zbirke «Večna plamenica». — Igor: Moje potovanje po jugu Nemacki. Slijedi zatim ljepljiv «Vestnik», i to dječaci, društveni, Sportni i ima još i školu živote i koja je svršila

općeniti. Naslovnu stranu lista naslikao je trčanski slikar A. Černigov. Osim toga su u listu tri njegova litografi.

Preporučamo najtoplje ovaj list, koji ovim brojem lijepo raprezentira našu omladinu. Adresa: Casella postale 348, Trieste.

Trgevački promet u rječkoj luci.

Teškoće, koje čine, da se ekonomsko poljopravljanje Rijeke razvija malo brže bilo bilo, po pisanju raznih talijanskih novina, vise internacionallnog značaja.

Promet je na Rijeci bio prije rata razvijato, zato jer je preko Rijeke išla sva prekomorska trgovina Ugarske, Hrvatske i ostalih zemalja. Za dokaz tomu jasno su tabele, u kojima Istituto Federale di Credito per il Risorgimento delle Venezie iznosi promet rječke luke u 1909.—1925.:

(U tonama)	God.:	Uvoz:	Ivoz:	Zajedno:
1909	842.927	771.371	1.613.699	
1910	655.587	828.893	1.524.480	
1911	775.152	833.763	1.688.917	
1912	879.197	1.092.084	1.971.282	
1913	922.959	1.173.882	2.096.841	
1914	1.075.957	1.031.629	2.139.280	
1919	—	—	—	
1920	—	—	—	
1921	70.890	28.800	99.690	
1922	74.503	47.624	122.127	
1923	129.331	84.903	214.234	
1924	229.762	172.361	402.123	
1925	411.533	307.411	718.944	

Jednim pogledom na ovu tabelu opažamo, da je cijelokupan promet rječke luke našljanske godine postigao tek 40 posto od vise predratnog prometa.

Potpuno je prestao promet preko Rijeke, koji je imala Austrija ili Ugarska s Engleskom, Francuskom, Španjolskom, Portugalskom, Belgijom, Turkom, Indijom, Sjever. Amerikom itd. Sjeverne države bivše Austro-Ugarske obraćaju se na druge luke, dok Jugoslavija ima svoje luke na Jadranu.

Strašno nevrijeme nad Trstom i okolicom

Već se je u nedjelji 25. o. m. na već spremljalo nebo da nad Trstom prospire svono što je fakto dobro uzdržavalo. Naoblaže se je a munje su sjevale tako da je noć u Trstu, koji je najedampat ostao bez električne, bila upravo strašna. Nebeske silo razarjale su se, grmljavina je tulila svoju strašnu pjesnu i munje su sibale na sve strane.

No, toju bila sam predigra onoj strašnoj koja se je na Trst bacila noći od ponедjeljka na utork. Već u 10 sati, na već pofole su ulice da obiluju vodom koja je sve više i više rasla uslijed kiše, koja je padala kao kabla.

U kratko su vrijeme ulice bile pretvorene u prave pravcate rijeke, koje su bujale i bujale, sunile i derale pličnik, raznašale kamenje i mušlj. Voda je provala u sve prizemne prostorije kuća, pa je na njeni neopisive štete.

Kiša je i dalje padala. No, najedampat udari silna tuča, krupna i teska, tako da je moralje silne Štete u okolice nanijeti.

Uslijed vode, koja je padala punih 5 sata i koja je davala grad strašnu strašnu zaustavljen je bio svaki promet, kolice, automobile, tramvaji — sve je moralostati, jer je bilo opasno i matici se po ulicama. Ljudi su se sklanjali po kavama i gostonama u kojima je takoder bio vodo do vade, ali ipak bilo je ugodnije nego li na ulici.

Tolj utjero je kiša malo stala, voda je usila oteklja u more. U utorku je grad pružao bolnu sliku. Ulice su bile sve razvarene, a iz svih su prizemnih prostorija ljudi bacali vodu i iznalažili ostecene predmete, robu itd. U raznim su magazinima nastradale velike količine hrane. U okolini Trsta osobito u Barkoli i Rojanu stete je takoder ogromna. Porušani su zidovi kuća, a bilo je opasno, da se i cijevi zgrade ne sruse.

U daljnjoj okolini bilo je ogromnih šteta. Ulica je porušila takodjeno mnogo zidova, razvarevala vrtove i polja, pokidala mnoga stabla i odnijela zenilju.

Isto tako žalosne vijetri stizavaju iz Istra, sa Krasa i iz Gorice.

Poplave i učinci po poplavama ne daju se opisati ovako u par redaka. Trebalо bi vijetri i doživjeti jedno ovako nevrijeme.

Najstariji ljudi iz Trsta i okoline kaže, da se ne sječaju sličnih grozota. Kaže se, da Trst uopće nikada nije doživio sličnog nevremena.

Svega do malo

Radnici, koji su svršili univerzu.

Nedavno su u Jugoslaviju svršili univerziteta dnevnici i jedan tipografski radnik.

U školskoj godini 1926.—27. imalo bi svršiti univerzitske nauke još mnogo segreta, podvornika i dnevnici, Svi su oni učili srednju školu u Sarajevu u novoj školi gosp. Vidovića, koji uvadja nove metode za studiranje. Ova škola već došla pokazala nevjerojatnih uspjeha.

Karakteristično je da svi ti odrasli djaci, koji nijesu učili ginnazijske osam godina, već samo dvije godine, na univerzu su ipak odlični studenti, te svršavaju filozofiju, tehniku, medicinu i pravo u najkratče vrijeme. Vidovićev pokret otečujuci od ovih novremenih, koji je u školsko znanje

nauke bez ičije pomoći, izdržavajući sama sebe, početak novog doba, jer ta radna inteligenčija nosi u život Jugoslavije snagu i volju za optiči socijalni rad.

Orlovi i aeroplani.

Avgrijatcarima se u Maloj Aziji veoma često događa, da ih u letu napadaju orlovi. Jedan engleski oficir doživio je sam jednu borbu s orlovinom. On je letio iz Londona u Kairo. Kad se je učastavio na grčkoj obali, jedan mu je grčki avgrijatcar svratio pažnju na orlove, koji su opasni za aeroplane u Maloj Aziji.

Cim se je engleski oficir digao i poletio, nije letio ni pola sata, a dva se velika orla oboriše na aeroplani. Jedan putnik, koji je bio aeroplana počeo je da puca na orlove, ali oni su se tako vješte i brzo dižali i spuštali, da nije mogao nikako da ih pogodi. Borba je bila opasna, i već se je jedan orao bacio na propeler, kad ih ga je pogodi orao zrno na sreću avgrijatcar. Drugi je orao, koji je ostao živ nato pobegao.

Čovjek kroz život u brojevima.

Jedan engleski učenjak sastavio je iskaz po kojemu se vide razne zanimljivosti iz čovjekove života.

Uzimajući poprečnu starost od 50 godina, pa vidimo što sve čovjek kroz to vrijeme čini. U tih 50 godina čovjek proživi: 18.262 dana, od tih prespava 6216. Radi 3048 dana, a za počitak i bezposlovni ima 4192 dana. Bolestan je 600 dana. Hrane kroz to vrijeme pojede čitava skladistu od 9500 kg kruha, 600 kg mesa, 1600 kg jaja, isto toliko voća. Popije raznih tekućina 35.000 litera i to vode, mlijeka, čaja, a razumije se i — vina.

Messaggero o Kraljeviću Marku.

U broju od 18. augusta donio je rimski list «Messaggero» interesantan članak o našem narodnom junaku Marku Kraljeviću iz pera Collinucci-a. Autor prikazuje cijelu historiju ovog heroja, njegovu mističnu i realnu stranu i kaže, da je pjesma o Kraljeviću Marku spremila jedinstvo Jugoslavena. Članak je ukrašen slikom historijskog manastira Arandjelovca, u Južnoj Srbiji.

Vrijednost talijanskog životinjstva.

Generalna direkcija statistike dovršila je procjenu talijanskog bogatstva u domaćem životinjstvu, pa se zaključilo, da u Italiji ima:

1 milijun konja, 952 tisuće magara (mula), 7 milijuna i 100 tisuća goveda, 2 milijuna i 750 tisuća svinja, 11 milijuna ovaca i 3 milijuna koza.

Vrijednost ovoga blaga procijenjena je na 23 milijarde lira, dok se godišnja proizvodnja cijeni na 11 milijardi lira.

Milo za draga.

Kada je pjesnik Scheffel horavio u Italiji, dobio je od jednog svog prijatelja iz Njemačke nepruhirano pismo, za koje je morao platiti dvostruku poštarinu. Pjesnik ga je primio, otvorio ga i nasmijao se njegovom sadržinom. U pismu su stajale samo ove riječi: «ide mi dobro». Scheffel je odmah spakovao jedan veliki omot i poslao istom prijatelju, takodje nefrankirano. Kada ga je ovaj primio, rado je platio dvostruku poštarinu, koja je bila prilično velika, nadajući se kakvom skupocjenom poklonu iz Italije. Ali njegova se radost doskora pretvorila u strudbu, kad je na mjesto učinkovitog poklonika» — nasašao u njemu jednu ciglu sa zašljepom cedulicom, na kojoj je stajalo: «Kada sam primio Tvoju vijest da Ti dobro ide, pao mi je ovaj kamen sa srca».

Dijete rođeno poslije smrti materine.

U francuskom gradu Amiensu donesen je bila u bolnicu žena, koja je imala roditi. Jedva što su ju u bolnici primili, umrla je. To nije lječnik smetalo, da ne poduzme operaciju, koja je potrajala tri deset minuta. Dijete je izvadeno, ali je bilo mrtvo. No pomoću unjemanj disanje živjeti lječnik dijete životu i ono je i sada živa.

Žene svećenici u Danskoj.

Sve se više opaža nastojuće žena, da budu u svećeničko zvanje. Jače se taj poduket u posljednje vrijeme zapaziti u Njemačkoj, a u Danskoj u parlamentu predloženo je, da se ženama povjeri svećenička dužnost. Osećaju se, da će se za vrlo kratko vrijeme zakonom proširiti djelokrug rada žena svećenika u Danskoj.

Velika provala petroleja.

U Steane Roinana u Rumunjskoj nema da provalo petrolejsko vrelo, koje na sat baca 30 vagona surugov ulja. Ta provala je tako velika, da je petrolej polazio okolišna sela. Počelo je i paliti, pa je petrolej gorio na tri kilometara širine. Samo napornom radu radništva i vojske uspješno je do se počar stegne i da se obustavi daljnje pustosjenje, koje je najave zaprijetilo tamošnjoj velikoj kaznionici.

Izdavač: direktor i odgovorni urednik:
IVAN STARÍ
Tisk: TISKARA „EDINOST“ U TRSTU

NOVE GREDE I DASKE prodaje po najpopovoljnijim cijenama Matej Bančić — Kršanici p. Žminj (Gimino), Istra.

GROŽĐE, teran i borgonju kupuje kmetsko-trgovačko društvo, Trst, via Raffineria 4, kamo se je obratiti u svrhu dogovora.

Oglas

Krojači, krojačice i ne krojačice!

Krojna škola u Ljubljani, Star... 19. (Ravnateljstvo J. Potočnik, vje... Internacionale rimske izložbe, dviran zlatnom medaljom i priznom krojenju u Italiji) — otvara specijalni slovenski tečaj damskega i muškega kroja za Slovence i Hrvate.

Svaki krojač, krojačica ili krojačica, ima priliku, da se točno nauči vise krojenja, po lako razumljivoj temu, koji je proučan u Engleskoj, Francuskoj, Njemačkoj i Italiji na Internacionalu rimske izložbi.

Tečaj se otvara 1. oktobra 1926.

Oni, koji ne mogu, da prisustvuju čaju u Ljubljani, mogu tečaj pratiti pomoću svezaka, koje škola razasila.

Krojna škola preskrbi učenicima i stanu u povoljnu cijenu. Možete listovati, kada se škola izdaje stoje na godine 120 dinara.

Kada se tečaj zaključuje, svaki učnik ima priliku, da sprema risarilicu za Internacionalu rimsku izložbu.

Pošto je ravnatljivo krojne škole inoviran vještakom rimske izložbe s diplomi Nomina del Gürz d'Onore, velike je važnosti za učenike iz italijanskih krajeva, jer će im svjedoziv diplome potpisimane profesora kroja za Italiju, u njegovim ce potpis imati vrijednost pred oblastima.

Krojna škola u Ljubljani

MED kupuje tvrdka Žnidrišić & Co. . BISTERZA .. GLYKOL

Vrlo uspješno sredstvo naročito u jetno doba za vrijeme vrućine. Tko se osjeća slab na živcima i trpi od glavobolje, neka upotrebljava samo „Glykol“, koji izljeći u najkratće vrijeme. — Cijena jedne boce L. 7.—. Za cijelu kuru treba 8 bočica.

Dobiva se samo u ljekarni Castellanovich, Trst

VIA GIULIANI 42 (Sv. Jakov).

NAJBOLJE VRELO !

Kod nakupa ljetne i zimске robe (objeda) svih vrsta cipela, klobuka, kapa, kožulje, kloburana, kravata, fling i štola, svih vrsta plâna za košulje i objeda. obratite se na jedino domaće i najcijenije vrlo vrelo.

M. KOREN & Co. - PAZIN (Corso pred pročajnjem)

DRŽI U SVOM SKLADIŠTU

KRUNE plaća po 2·30 L

ALOJZI POVH, Piazza Garibaldi 2

prvi kat

Pazite na naslov ! Pazite na naslov !

Trgovina koža i raznih postolarskih potrepština

FRAN CINK

CAMPO BELVEDERE br. 1

drži u svom skladištu

svake vrste i tu struku zasijecajuće robe

uz najnižu dnevnu cijenu.

Podvrađa brza i točna. Podvrađa brza i točna.

ETERNIT Zaščita - TRST

preselila se je u VIA TREN-

TO 16 (blizu evandješke crkve). Ne zaboravite naslov !